

מה קורה לנו?

לפני שנה עוד, השאלה הרווחת ביותר בקרב המודאגים היתה: „מה קורה“, ואחר כך: „מה קרה למנחם בגין“. ותהא זאת תעודת-יושר לתנועה הלאומית, אם נאמר שמרבית חבריה, ואצל דור תלמידי ז'בוטינסקי אולי אף כל חבריה, היו והינם מודאגים ותמהים וכואבים. כאב-לב — בין אם יבוטא בגלוי, בין אם יוחזק בסתר, תוך מס שפתיים של „אימון“, של „בטחון“ (הרבי מקוצק אמר פעם: מה? פלוני-אלמוני, אתם אומרים, הוא בעל „ביטחון“? ואולי אינו אלא עצלן?...). כאב-לב על כל פנים מעיד על הלב כי ישנו מי שלא נשא כאב-לב שכזה, אות-לכך שהוא חסר-לב, ובהקשר עברי זה, לב הוא יותר מרגש, הוא גם עניין של שכל.

אלא שבינתיים גם שלב זה עבר. שאלה זו „מה קרה לבגין?“ אינה נשאלת עוד, אם מתוך הרגל, השלמה, אם מתוך יאוש. אך שאלה זו בטלה בששים לגבי השאלה: מה קורה לנו? מה קורה למדינה, לעם, לציונות? מה קרה לאיש — זה הרגיו, זה העציב — אך מה אפשר לעשות? בשר ודם. אך אם קורה מה שקורה לכלל, מצד אחד זה חמור, מסוכן יותר, ומאידיך גם מיאש פחות, כי יש לכך תקנה, עם איננו כלי חרס, שאין לו תקנה — לכשנמצא — אלא בשבירה. אילו הבעייה היתה אישית הפתרון היה קל: גורמים לפיטוריו. אך מה פותרים בכך? לא כל פיטור פותר. את עם ישראל אינך יכול לפטר, ייתכן שאף הקב"ה בכבודו ובעצמו כבר אינו יכול לעשות כן. והציונות כל כולה הן באה כדי למצוא פתרון שלא על דרך הפיטורין. היא גם באה כדי להוריד את „הביטחון“ בהדגשת המלעיל, שהביא ל„עצלות“ כדבר הקוצקאי, להורידו אל הביטחון בהדגשת המלרע, שיסודו בהיפוכה של העצלות, בעבודה, בעבודה העצמית — בכל. וגם בכך — כסימפטום, אם כסיבה, אם כמסובב — אנו נתונים ברגסיה מבהילה, וחוזרים אל העצלות, כשהסתמכות, הביטחון מלעיל, אף אינו מוסב אל המלעיליות השמימית, כי אם אל שני נשיאים — של ארה"ב ומצריים, על הבל-פה ורעות רוח ונייר כזבים, וגשם אין. בלשון אחרת, אם כי בהמשך לאותו הבדל בין ביטחון מלעיל וביטחון מלרע:

„יקום פורקן מן שמיא“ היא תפילה מתפילות שבת. ופירושה העברי היה ברור ופשוט — תבוא הישועה משמיים. בעקבות תהליכים היסטוריים ידועים וכנראה גם הכרחיים, דיאלקטיים, הציונות באה לעולם על ידי „חילונים“ ובדרכים „חילוניות“, על כל פנים על פי הניגלה ומעבר לראייה-דיאלקטית, ובהתאם לעברית המחודשת המונח „פורקן“ גם זכה למשמעות שונה: לשון התפרקות. היהודת שקיוותה לפורקן-ישועה משמיים, לא היתה בגדר התפרקות. אדרבא, היא חיה בעול כבד של תורה ומצוות. באה הציונות ואמרה: תבוא התפרקות משמיים, מעול שמיים, אבל לשם ארעא, לשם הארץ, משמע — ארץ ישראל. רב מזה: התפרקות זו מעול שמיים שבאה למען הארץ, אף חייבה גטילת עול הארץ, ועול כבד, חייבה גם אמונה לזהות, גם נכונות לקידוש השם (אם כי „השם“ הזה ירד משמיים

ארצה), חייבה גם מצוות מעשיות, אלא במקום הנחת תפילין, באה הנחת יישובים וכבישים. ועול זה הוא שכיפר על ההתפרקות משמיים. גיתן גם לבטא זאת כך : הליבראליזציה ביחס לדת, ליהדות, כופרה על ידי אורתודוקסיה בציונות.

והנה מה שקורה היום, אם להשתמש במונחים דימויים אלה : יקום פורקן גם מארעא ; השתחררות גם מהארץ, או מחלקיה, על כל פנים מתפרקים — אם רשמית, חוקית, אם תוך עקיפת החוק — ממצוות מעשיות שחייבה ציונות, בנוסח השיר הזמור המושמע בכלי התקשורת, "תשקורת", אפילו בזו ה"מהפ"כית" : "מה שטוב לי, טוב למדינה". נוסח אולטרה-ליבראליסטי, או כאותה פרסומת של-ערב פסח : "בכל דור ודור חייב כל אדם לראות את עצמו" נקודה.

ואין צריך לומר לאלו שטחים וממדים הגיע תהליך הפורקן בשאר תחומי החיים, האמנות, החינוך, בליווי ה"כיסוי" הבריאותי : פורקן צורך טיראפיה. הפקרה-הדיבור כורח ה"חופש", והחופש — והכוונה, כמובן, לחופש הפרט — הפך לערך עליון מוחלט. עד כדי כך, שבימים אלה נאלץ אף קנאי ליבראליסטי מובהק (במידה שאין ניגוד בעצם הצירוף של "קנאי" ו"ליבראליזם") כפרופ' בנימין אקצין, להזהיר — שאמנם המאבק לקיום הדימוקרטיה חשוב מאוד, אלא שבכל זאת המאבק לקיום המדינה חשוב ממנו. ממה שמשמע בבירור : שייתכן והדימוקרטיה — זו שאצלנו לובשת צורה של פורקן מוחלט — תשועבד, במקצת" למדינה...

אקצין, איש האסכולה ה'בוטינסקאית', שם סייג ציוני לליבראליזם. או בלשון שהשתמש-תי בה במקום אחר לרגל האכפורד שבבג"צים, שערבים, אפילו מן המסרבים להכיר בישראל בכלל, החלו להגיש נגד הפקעת קרקעות (לצורך זה הם, "מכירים" בישראל ובבית דינו) : בג"ץ — בית-דין גבוה לצדק אמנם חשוב מאוד, אבל הוא חייב להיות כפוף לבית-דין גבוה לציונות. אינני יודע אם פרופ' אקצין מוכן להוציא מסקנות כשלי מאזהרתו דלעיל. בור-אני במדעי המדינה, אבל דומני שזה הכרח. חוק השבות, כחוק מעמיד ראשון שלנו, הוא הרבה יותר מאשר זכות עלייה לכל יהודי, חוק השבות פירושו : עליונותה של הציונות על פני כל חוק ומשפט אחר בארץ. חוק השבות צריך לחול גם על האדמה. גם העלייה לא תמיד היתה על בסיס אינדיבידואלי, וולונטארי, על בסיס המשפט האזרחי. היו גם עליות "כפויות" במקצת על העולים. וזו היתה מצווה, וזה מושג מעולם אחר, לא כל כך מערבי-ליבראליסטי.

כברת דרך הגונה ולא כל כך "הגונה", משתרעת מ"רק כך" ועד לאותו חזיון גרוטסקי של ערביי שכם וחברון המגישים בג"צים לבית דין של ישראל ושל ישראל דון-קישוטית, כדי למנוע התנחלות יהודית ממלכתית, ובתי יהודים שנרצחו בחברון סגורים בפני שיבת בנים אליהם.

כל עוד הערבים היו אנשי "רק כך", נקטו בדרך הטירור, אנו יכולנו להם ; לא היתה סכנה להתפתחות הציונית, אלא שבינתיים למדו משהו, חכמו, הכירו את חולשותינו. הם הולכים עכשיו בכל דרכי הציונות בעת ובעונה אחת — הם מתנחלים, פושטים בפשטות על אדמות ריקות בגליל ובנגב ובמרכז וקובעים עובדות, זוהי "ציונות מעשית" עד מאוד. הם הולכים גם בדרך הציונות המדינית — הקול קול ישמעאל נשמע מקצה העולם עד קצהו : תובעים מדינה, ואנחנו כבר כמעט מנדטוריים למדינה זו, מסכימים ל"בית לאומי", או בדומה, בקרוב לזה ; ואנחנו מתנצלים, לא תובעים, לא תוקפים. בהיותנו כמעט אפס בארץ תבענו (ולא רק תנועת ז'בוטינסקי) את הארץ משני עברי הירדן ועד הליטאני בצפון, ועתה —

בהיותנו מדינה עם צה"ל ולמעלה משלושה מיליון יהודים ויושבים בגולן ועל הירדן ובסיני, אנו בשבעים שמשתי גדות... הירקון והקישון לא יזונו אותנו. מי שיכיר בזכות קיומנו בעולם הזה אתו נשב ונתמקה על ארץ ישראל שבידינו. והם, אויבינו בנפש, או חלקים גיכרים מהם גם למדו בינתיים מהציונות שלא לזלזל ב"בית לאומי", "אבטונומי", כל עוד "המטרה הסופית" היא מדינה. וגם "שיבת ציון" משלהם פורחת. ואנו באיוולתנו, במקום לעשות הכל — בימי שלום בדרך אחת, כלכלית, למשל, ובימי מלחמה בדרך אחרת, כדי לעודד הגירתם מן הארץ, אנו פתחנו להם פתח של שיבה ע"י "איחוד משפחות". עקרון הומאני צודק, שגם אנו משתמשים בו, למשל בחזית יהדות רוסיה, אנו תובעים יציאת יהודי רוסיה בשם איחוד משפחות, איחודן כאן, במולדת ישנה, מלפני אלפיים שנה. איחוד משפחות שכזה יש להעניק גם לערבים, אלא — לא הנה, שמרביתם של הערבים ישיבתם כאן אינה עולה על מאה שנים, כ"אם — לשם, למרחבי המולדת הערבית. אך אנו בטפשותנו האוהבת לעטות איצטלא של הומאניות, שבים ומכריזים (גם במשטר "הליכוד") על הסכמתנו ל"שיבת ציון" ערבית שכזאת, לא כולם, כמובן, אבל עקרונית — מסכימים, משמע הכרה ב"ציונות" שלהם. ועם כל דרכי ציונות אלו, מעשית, מדינית, הסוואתית, כלכלית, אין הם פוסקים כמובן מדרכם המסורתית של טירור, אם על פי תורת הלחץ, אם על פי הכנה לשחרור. וכשם שלמדו לנצל את בתי המשפט של דון קישוט הישראלי, כך למדו להשתמש בחלמאי התקשורת הישראלית, המגישה שירות חינם לתעמולה שלהם. מקרינה למשל בטלביזיה את הופעתם של שני מרצחים מאוטובוס הדמים בכביש החוף, המופיעים בבית המשפט ומניפים אל מצלמות ומסכי העולם כולו אצבעות באות "V", כמנצחים, כשם שניצלו ומנצלים את מסך הטלביזיה שלנו ואת פיק הברכיים שלנו בפני חופש הדיבור וכלי התקשורת, שוב ושוב ולהראות את השבאב הערבי המיידה אבנים בחיילי ישראל ואלה מתגוננים במגינים, כי אסרו עליהם לפתוח באש, כאילו מדובר כאן בפועלים שובתים על תוספת יוקר. ואם יש חייל או אזרח שאינו יכול לשאת חרפה זאת בציון ופוחת באש ופוגע במגויסי-אש"ף, מעמידים אותו למשפט ודגים אותו על רצח בכוונה תחילה כדין המחבלים, אם לא גרוע מכך; ובשעת מעשה פוזלים בעיניים מתחסדות לאנשי "שלום עכשיו" אם לא למעלה מהם, אל "דעת הקהל" הנאורה בעולם, שאין לה זמן לעקוב אחרי השמדות עמים בקמבודיה ובאריתריאה וכורדיסטן, כי כל מעייניה נתונים הנה, לארץ ישראל ול"עוול" הנעשה לעם הערבי "המסכן", שהוא אדון "רק" על 13 מיליון קמ"ר וכמעט על כל הנפט העולמי... אתם רואים? מה הגונים אנו? דין אחד לטירוריסטים ולמתגוננים בפניהם".

בתקופה הצינית ביותר בתולדות ימי אנוש, אחרי השמדת שלישי העם היהודי ובימי הרמת הראש של הנאציזם, בשמותיו השונים במזרח ובמערב — אנו, ובשלטון תלמידי ז'בוטינסקי, מחדשים עמידה יהודית-גלותית-אפולוגטית. מאושרים הננו, שאוייב מאתמול (וממחר) לוחץ את ידינו, מחייך אלינו, לא רק חיוך ליבאנטיני טיפוס, כי אם גם חיוך לגלגני של בוז. לאחר שחשף את קורקבן ה"כבוד" הטכסי שלנו. ויפה ניסח עזריה אלון בספרו "כשרון לארץ ישראל", שאין זה נכון שהערבי מבין רק את לשון הכוח, הוא מבין את לשון ההולשה שלנו. ועולם מלא, מי בתמיהה ובהפתעה, ומי בלי תמיהה ובהנאה רבה, תפש אותנו בקלקלת שכלנו זו: העם המנוסה ביותר בעולם נותן פתאום אימון ב"תווה שלום כתוב וחתום" והופך עולמות, כשהצד השני בשעת כושר ראשונה איננו מקיים את הכתוב במלואו; וראש ממשלה ישראלי ושר חוץ שלו, מצביא לשעבר, ממש יוצאים מעורם כדי שיהיו על גבולנו עם מצריים הידידותית לא רק מפקחי או"ם (או"מ, או"מ!!!) כי אם ממש

חטיבות צבאיות שלמות (וזה כולל מפקחים כמובן) של מוסד נפשע זה (כלפינו ודאי), המחליט ברוב קולות גדול שציונות היא גזענות, הנותן כבוד מלכים לראש המרצחים — ליאסר עראפאת, ואנו „יוצאים מן הכלים” בתביעה להציב על גבול „השלום” שלנו עם מצריים — צבא או”מ; משמע מעניקים סמכויות וכבוד ליצור מתועב זה, הצבוע ביותר מכל המוסדות הבינלאומיים שבעולם.

את עליונותה של הציונות — הס מלהזכיר, אבל גם לא עליונות השכל הישר ? הנה — עומד ראש המועצה המוסלמית בתוך ירושלים וללא היסוס וחשש קורא הוא מתוכה אל חומייני האיראני לשלוח צבא לשחרור ירושלים מידי יהודים, ובית הדין הגבוה והיועץ המשפטי המלומד מאוד בלי ספק, מוצאים שאין בכך עניין להעמידו לדין. ולמען האיזון עומד בפומבי משפטן ישראלי, דיקאן של פקולטה למשפטים — פרופ' דינשטיין, ומודיע לעולם כולו שהחלטת הכנסת לאיחוד ירושלים היתה מעשה מנוגד לחוק הבינלאומי (!) ואין המדינה תובעת אותו למשפט ואין הסטודנטים מגיבים כראוי. שום דבר. והוא לא איש של”י, או חד”ש, הוא איש „מערך” ציוני כשר וישר. ועם משפטן זה ושכמותו אנו רוצים לעמוד מול המכבש העולמי על ירושלים יהודית ? וממנו לומדים תלמידינו חוק ומשפט ? למה איפוא לא תעלוז פליציה לנגר ושאר בנות פלשת ? גם בואטיקן יריעו לו, וכל משטיגיניו יצטטוהו...

הוא אשר שאלנו בראשית הדברים : לא חשוב מה קרה לראש הממשלה — תלמידו של ז'בוטינסקי. מה קורה לעם היהודי ? ! הרי גם לבהמה יש אינסטינקט קיום. האומנם איבדנו אותו ? ואולי בא במקומו יצר ההתאבדות, להיפטר מכל „העסק” הזה ? אך גם את השכל הפשוט איבדנו. אי נסיון החיים הארוכים ? אי יצר הקיום ? אי השכל הישר ? אי המחשבה וההתעוררות הציונית ? „תפסיקו לדבר על שרשים, אנחנו בני-אדם, לא צנון עם שרשים” — תובע פרופ' הרסגור, אורח תכוף באמצעי התקשורת שלנו, ורמז בכך לתשובה על השאלה : רק כשמאבדים את תודעת העבר ומצפצפים על חזון העתיד, ההווה מתנפח וממלא את החלל כולו, שמו אז — עכשיו. לא רק שלום עכשיו, כי אם גם זלול וסבוא עכשיו ; שלום עכשיו איננו אלא אחת מזרועותיו של הסרמץ העכשוי. גן-עדן של שוטים, ושוכחים שאחרי שוטים באים העקרבים. שאם לא כן, איכה היינו — כעדותו, הנאמנה מבחינה זאת, של שר החוץ — לבר מינן בעיני גויים ידידותיים ?

איכה לא ניראה כך בעיניהם מצד כלכלתנו (כלכלתנו ?) מצד מדיניותנו (מדיניותנו ?) וכי איזה בר-דעת ובר-עיניים לראות ואף להריח, היה עושה מעשה אווילות שכזה בשנת 1979. בספירת (מלשון Sphera, Atmosphaera) הנפט בעולם, להסגיר מעיינות נפט, ולוא לידי ידיד, לא כל שכן לידי אויב מתמול שלשום, ואויב כפול ומכופל מחר-מחרתיים, באין סיני ואין נפט בידינו ורק „חווה שלום” ו„התחיבות” ? בעצם ימים אלה, לאחר פיטורי השגריר יאנג, קוראת העתונות המצרית להטלת אמבארגו של נפט על ארה”ב — שהיא ערבה לאספקת נפט לנו, וראש-ממשלה ושרי בטחון וחוף ופנים, כולם „מלאי אגרגיה” (למה איפוא נפט ?) וכועסים מאוד על הפרת התחיבויות כבר היום וחרדים לומר זאת בגלוי, והם ניצבים כאותו אידיוט של דוסטויבסקי מתחת לחופה, בעוד שהכלה ברוזה לו והוא עומד במלוא עליבותו וזר פרחים גובלים בידו הנופלת...

מה לימד שמשון ז'בוטינסקי למוד הנסיון, קרבן אמונתו-אהבתו לפלשתית ? „ברזל.

יאגרו נא ברזל יתנו בברזל את כל אשר להם, כספם וחיטתם, שמנם ויינם ועדריהם נשיהם ובנותיהם... אין יקר בתבל מן הברזל". והנה, ברוך השם וברוך דור המורדים, יש לנו ברזל. אבל היום יש יקר מברזל, נפט, ובלי נפט לא ינוע הברזל, הוא יחליד. ויש בידינו נפט, הרבה יותר מעשרים וחמשה אחוז שכבר מופק, טמון שם בבארות הים. תבל ומלואה נחרדים מאימת מחסור בדלק. ובעולם זה עומדים יהודים ומוסרים את היקר מכל היום, בוטחים בסאדאת... כיצד הגיע ז'בוטינסקי ההומניסט הגדול, מעריץ הנשים, אוהב הילדים לחריפות שכזאת: נשיהם ובנותיהם תתן בברזל? כיצד, אם לא מתוך הכרה ואימה לפני היות היטלר-בשלטון, אף לפני טבח-חרון, שבלי ברזל — נשים ובנות תהיינה כצאן לטבח.

מי שמפקד, עומד להפקיר, בשבועות הקרובים את הנפט בסיני הוא מפקיר בעקיפין דם בנים ובנות וגברים וילדים, או — כשלב ביניים — ייאלץ להיענות לתכתיבים מדיניים, כלכליים, לסגת מכל מקום, כולל — ובראש מירושלים, להוריד אלפי מתיישבים במולדת לאחר שעקרונות ומעשית כבר נשבר עמוד שידרה זה — או שיחליט על „מצדה": גבורה עליונה, הירוואיקה, דראמטיות..

אבל אנחנו לא באנו הנה בשביל מצדה, בשביל דראמטיות, ואין שום הכרח במצדה מחודשת; חוקרים בעתיד לא יתקשו לברר למה קרה אסון, אם יקרה חלילה, לעיני השמש ולעיני כל הגויים ולעיני ובסיועו האקטיבי או פאסיבי של עם שלם החי כיום כמו בסחרחורת, מבין אך הוא כמשותק: מסירת סיני האיסטרטגי, מסירת הנפט, תמורת כזב גבוב, ציני. בנזיד אדישות, לידי נאצי-נאצריסט — עושה מלחמת יום הכיפורים — גאון העורמה המדינית, המצווה עליו על פי קוראן שבכתב, על-פי מסורת שבעל-פה ולפניו — נציגים מוכי סנוורים של העם החכם והמנוסה כל כך.

כשדברים אלה יראו אור, זו תהיה הבעייה הבעייה הבעייה, על כן התעכבתי בה. היא גם תשמש דחיפה להמשך ההתמוטטות וביתר קלות: וכמעט לאין ברירה עוד. התעכבתי על כך כסימפטום לאבדן העשתונות, לאבדן השכל המינימאלי. מי שעושה מעשה זה, אין כבר מקום לתמוה על גאונות רעיון ה„אבטונומיה", ש„חושבה" כמלכודת לשונאים, אך מי שהמציא אותה, כפי לכוד בה בעצמו. לא נעמוד ונמנה את הפגעים האחרים מכף רגל ועד ראש: נגב, הנמסר לחברות זרות ולעובדים זרים, במקום — אם הנסיגה היא עובדה — להפוך את המשימה מנוף להתנדבות רבבות צעירים מהגולה בכלל, מארה"ב בפרט, והם היו באים בלהט ל„פרוייקט" כזה להצלת ישראל; בכל אופן לפנות אליהם ולנסות זאת הרי ודאי שאפשר היה. ולא נגרד בפצעי ירידה ונשירה, ולא בפלילים שפשו לחרדה, ולא בגלגול מחודש של בורסה כמוקד החיים; ואם בגולה זה היה כורח המציאות של שלטון גויים מונע פרנסות אחרות, כאן זה נעשה מקום לחשד: שמא בכל זאת לא רק הגויים אשמים היו בכך? או שמא נעשה לנו הדבר טבע ואין חזרה לטבע הקדום מן הטבע שנקנה; והרי זאת לדעה: בעיות אלו אינן מנותקות זו מזו, לא מחלות שאתה יכול לבודדן ולרפאן, כי התבוננות פשוטה ביותר תוכיח, כשם שצבת בצבת עשויה, כך מחלה גוררת מחלה, וייתכן וקשה כבר להבחין מה קדם למה — האמנם איבדנו חוש ממלכתי בימי גלותנו, או שמא באה עלינו גלותנו בגלל העדר חוש ממלכתי? תכונת הגלותיות היא סיבה או מסובב? מכיוון שלא הפכנו להיות עם עובד החי מיגיע כפיו (ורמת החיים על פי זה), על כן אנו חיים מן השגור, או מכיוון שמובטח לנו שגור מבחוח, אנו מרשים לעצמנו לחיות חיי פושטי רגל על חשבון אחרים. וכך בעניינים רבים: מעגלי קסמים.

ואל ישתמטו המשתמטים בתירוצים — ואני מדבר רק אל הכנים, המודים במפולת

ובאכזבה ולא בצובטים בלחיי עצמם להעלות אודם, לכסות על החורון — בתירוצי השיגרה : קיבלנו ירושה קשה. הכל כבר התחיל בימי המערכה, גם נכונות לויתורים („טריטוריאליזם“), גם בריחה מעבודה, גם ירידה. כל זה נכון, אלא שנכון עוד יותר, ש„המהפך“ נעשה כדי להפוך את כל זה ולא כדי להמשיך ולהחמיר עוד יותר. ומשום בחינה לא דומה כשלוננו של רבין לשלוננו של בגין. רבין לא נפל מאיגרא רמא, ממילא בורו לא היה כל כך עמיקתא. וודאי שאין להעלות תירוץ מסוג „הריאליזם“ : מה לעשות ? המציאות קשה ; הרי תירוץ „המציאות“ ! — אבי-אבות כל הנסיגות, ההירתעויות בציונות ! אילו ה„מציאות“ היתה קובעת, לא היתה הציונות באה לעולם, כי הרי מעולם לא היתה תנועה אנטי-מציאו-תית יותר מן הציונות. בידי אבות התנועה לא היה כלום, רק בליבם ובמוחם היה הרבה מאוד. ייתכן שמטורפים היו הרצל, ז'בוטינסקי, יאיר ובן-גוריון, אבל שוטים לא היו. ובוודאי צבועים לא היו, ולא בקשו לחפות על חולשתם וכניעתם בתירוץ „המציאות הקשה“. מכל ה„מציאויות“ הקשה ביותר להנחה זו, שמן היסוד אנו עם אנטי-אר-בלתי-ממלכתי ועל כן יצאנו לגלות ויכולנו להתקיים בה, ועל כן גם מציאות בית שני דו-קיומית היתה. זהו ה„בייבי“ (מלה אנגלו-אמריקאית זו היא ריליוואנטית מאוד) האהוב היום על הרבה ציונים וישראלים „מציאותיים“. אבל זהו באמת „בייבי“ זר להגות העברית המקורית ואכזר בהיסטוריה היהודית. אין אנו רוצים בכך, גם אם שרשי „מציאות“ זו קדומים הם. ויש בכוחנו אם יהיה ברצוננו לעקרם.

בשנות השלושים שר אורי צבי גרינברג :

עם, אתה אדיר !..

לך שבע בנים רחבי כתפיים ונפש...

טובים לעבודה בשדות, טובים לעבודת הבניין...

טובים למרש חמושים-אלי-קרב-עם-אויב —

צוום לכבוש שטחי ארץ —

הם ילכו כמורדים ואתה תשמעם בשירה :

חרות, כיבוש, גאולה, התרחבות מלכות !

הכי הם אשמים באשמת הבגידה ? הם אינם אשמים !

הם זקוקים למפקדים עליהם שגם הם בריונים באופיים ורוגזים בדמם.

הם זקוקים לנביאים, שגם הם עמודי אש בדורם.

„ספר הקטרוג והאמונה“ צ—צא.

מה קרה ? האם טעה המשורר — הנביא ? לא, הוא לא טעה ! הרי דברים הוגשמו. והרי הגענו למרות כפירתם ולגלוגם של רבים, למרות אימת החורבן בגלויות, לגדולות בניגוד לכל חוקי ה„מציאות“, גם בניגוד לרצון מרבית הגויים וגם למרות יהודים „מציאותיים“ רבים. משמע : טעה ביאליק בהפטירו ביאוש פוטר „אכן חציר העם“. כשם ש„הבטחון“ המלעילי יכול להיות — כדבר הקוצקאי — מעשה עצלות, כך גם היאוש והטלת האחריות על „העם“, ייתכן ויהי פרי עצלות ואי-נכונות לחזור ולהתגייס ולגייס את הכוחות הקיימים ולוא בסתר, ולוא במכוסה, ולוא מתחת לשומן שהצטבר והחליא ועיצל — („וישמן ישורון וכו'“ בשיר הנבואי של אדון הנביאים). מטעה ביתר הוא השימוש בטיעון — העדר עלייה : „יהודים אינם רוצים לעלות ; זו מציאות“. ככה ? וכי אימת ירצו כל היהודים לעלות

ממצרים ועד הנה? תמיד פעלה הציונות לשינוי מציאות סוביקטיבית זאת, ותמיד — חוק הגלויות — המציאות האובייקטיבית סייעה בידיה. זה א"ב ציוני. האם „המציאות“ של היוב „קשה“ יותר מאשר לפני שבעים, חמישים ואף שלושים שנה? אימתי עולם הגויים היה „בעדנו“? וכי מה היה בידי חלוצים ולוחמים ראשונים — „כנופיות המטורפים“? ולנו היום מדינה, ולנו צבא על הירדן ועדיין בסיני, ולנו היום עם בעולם, שמעולם לא היו כה רבים בתוכו ציונים או לפחות בעד ציונות, אוהבי ישראל. הציונות היתה תמיד מיעוט בעם, והיום היא רוב. וכי מתי לא היו יורדים ונושרים? נושרים ויורדים מיהדות, להתנצרות, להתאסלמות, להתבוללות סתם, להת"מארכסות", להתקומוניסטיות, למאות אלפים! אלא שההיסטוריה הלכה תמיד לפי העולים והגוהרים והנלחמים, ולא לפי היורדים והנושרים והעורקים.

לא אינני מטיף, חלילה, ל„אופטימיות“ נוסח „ביט'חון“, ולא לפסימיות כהיתר להשתמטות. ותהא המכה אשר הוכינו קשה כאשר היא. אין היא קשה מזו שהוכה העם בימי שבתאי צבי, שלא רמאי היה חלילה, אבל כשל. ואינני בא להקל ראש במציאות המדינית הבינלאומית מית הקשה, אשר רק המציאות המוסרית בקרבנו קשה ממנה, מסוכנת ממנה. והא בהא תליא. אם משבר העולם הוא משבר האנרגיה, המשבר שלנו הוא גם משבר האנרגיה הנפשית, שרק בגללה אנו מאבדים במו ידינו גם מעיינות אנרגיה חומרית, ללא הכרח כלל, אדרבא: רק לאחר שנאבד מקורות אנרגיה חומרית גיקלע למצבי הכרח ממשיים.

איכה אבדה לנו האנרגיה הנפשית? האם בעטיו של אותו חוק של „וישמן“? אולי אלה הם השילומים, שאנו משלמים תמורת ה„שילומים“ שאיכשהו הרעילו את הדם והתירו הנאות יתרות כ„פיצוי“ על אסון העם? ואולי במידת-מה הציונות, המכונה ומודעת כ„חילונית“, אשר באה להחזיר „עצמאות“, „לפתור בעיה“, להקים „מדינה“, „נורמליזציה“ וכי' וכי' מן הניסוחים, שנתכוונו בחיוב שבהם לרמוז גם על מה ששללו, ומה שכונה „משיחיות“, „גאולתיות“, ועתה לאחר ומאחר שיש כבר מדינה, ואנו כבר „נורמאליים“, נתרושה ציונות זו, ופגה האנרגיה הציונית; האין לומר כדבר קו הגותי מסויים: אין מצבר אחר עוד לנו אלא אמונה, אמונת ישראל סבא, שלא נתמצתה עם הקמת המדינה, ואין גם ה„נורמאליזציה“ אידיאל שלה? אך מה לעשות וגם האנרגיה הנפשית הלא-נורמאלית זקוקה לדלק נורמאלי, בעוד שמדינת ישראל וממשלתה, שהם בעד ציונות כנורמאליזציה, בנושא זה של הנפט והפקרתו, והסתמכותם על התחיבותו של סאדאת בכבודו ובעצמו (אמנם לא התחייב למאכסימום הכמות ולמינימום המחיר, קרוב לודאי הוא ההיפך מזה, וגם אם לא יתן כלום, מה נעשה לו?) בנושא ממשי זה. דווקא הם מתנהגים כעם לא נורמאלי, עם „סגולה“ ממש.

ואין לך עדות ברורה ומכאיבה יותר לאבדן האנרגיה הנפשית מאשר החיים על השקר. לא לראות את האמת, לא לומר את האמת, לא להיות על פי האמת: במדיניות, בכלכלה, בחברה. ובמפלגה: אונאה עצמית, והסכמה הדדית — ה„קונסנווס“ המפורסם — להיות בשקר. כי אכן, המצב קשה ודרושה אנרגיה נפשית לראותו כמות שהוא. וחשוב מזה: להוציא את המסקנות. חיי השקר בתחום הכלכלי מחלישים את עמידתנו כלפי חוץ, וזו תגרום להמשך ההחלשה הכלכלית ושניהם יחד לא לשלום יובילו, כי אם, ולוואי ונתבדה, למלחמה קשה מכל אלה. שעמדנו בהן עד היום; כי אותו רפיון שתקפנו בעטיו של חוזה שלום מדומה עם

סרטן האוטונומיה שבקרבנו חשף לעיני האוייבים את חולשתנו וזו עלולה לעלות לנו ביוקר רב.

היכן וכיצד שוברים מעגל זה, מלכודת זו. כמשטר הקיים אין זה פגד האפשר. אין מי שיעז לבוא ולומר לעם : אנו מבטלים את הסכם קמפ דייוויד עכשיו, ממש עכשיו בטרם אבדן סיני וכל אשר בו ועימו, או להתחיל מהצד הכלכלי : אנו חייבים ליהפך לעם עובד, הרוץ ופרודוקטיבי ועל כן עלינו לשים קץ ל"אבטלה הסמוייה", כלומר — לרבות החיים חיי טפילות, או "עובדים" למראית-עין ולמילוי כיס בלבד, ונאלץ אותם לעבוד, (אברהם שביט הצהיר למחרת צימצום הסובסידיות, שאם לא תבוא בעקבות זה העברת רבות לייצור, לא תוקן בכך כלום. חמישים אלף ידיים עובדות עבודה יצרנית חסרות בישראל!). או מי ישוב ויעז לומר את האמת בחזית הערבית, כפי מה שעשה האלוף בן-גל ונינוף ונאלץ לרכך דברו, יען כי אמת דיבר. וכמה קיטוני לעג נשפכו על ראשו של הרמטכ"ל בעקבות "שגעונו" להרים תרמילים ריקים, כדי למלאם או להתיכם מחדש, כי עניים בחומר אנחנו, ויש לצמצם את תלותנו למען חרותנו ; לזה חיים על פי אמת ייקרא ; ולא לשוא הצמיד לכך רפול את ההגדרה : חייל טוב — הוא חייל ציוני, ומעשה זה של הרמת התרמיל הריק הוא — הוא אות לציונות, כי התרמיל המושלך הוא אות למצבנו, וככל שהדבר נראה כמוגזם לא אהסס לנסחו : מהשלכת סיגריה ופסולת נייר ברחוב דרך השלכת תרמיל ריק ועד להשלכת סיני היום ויהודה ושומרון חלילה מחר : קו אנטי-ציוני אחד מחבר אותם. זו שרשרת "עכשווית" אחת. ציונות פירושה — איסוף כל הכוחות, מילוי כל תרמילי הגוף והנפש וגם דריכות לנקיון, נקיון הרחוב, נקיון המחנה. נקיון הראש והנפש.

ולא לשוא שר הלשון צימד שני מושגים : "עוצר" הוא שליט והוא העוצר בעם, העוצר בעד יצרי העם מהתפרקויות, הוא עוצר בעד האנרגיות כדי לרכון, לכוונן אל החשוב ביותר. "משטר עוצרים" שכזה דרוש לנו ויכונה הדבר איך שיכונה, כי שעת חרום היא. דברים בוטים בכיוון זה כתב שמואל שניצר במאמר, שגם כותרתו מדברת : "סוף הדרך" (מעריב "יז באב ש.ז.) : "יש מקום לעשות עוד ניסיון אחרון להרכיב הנהגה חדשה למדינה — והפעם לא פדרציה של קבוצות לחץ מפלגתיות, אלא מאגר של כשרונות, אומץ-לב ופאטריוטיים. קשה, אבל לא בלתי אפשרי, למצוא קבוצת אנשים המוכנה להעמיד את האינטרס הלאומי מעל לכל תועלת כיתתית ולשאת בעול השיקום וההצלה". זו הדרך למניעת קאטסטרופה.

ונסיים בדברי אגדת חז"ל הנוגעת לחברון, ממנה יצא העוצר הגדול, ממלוכה על שבט יהודה למלוך על כל ישראל. ודברים אלה נכתבים למחרת יום חברון, אותה אזכרה לטבח תרפ"ט, שלמרות הגושפנקא הממלכתית ממשלת ישראל דאגה לכך, שהיא תיערך בפרופיל נמוך, "כדי לא להרגיז" ; למרות נאומה הנאה והתקיף של יו"ר הכנסת, אך ללא שום מעשה שימחיש את משמעות שיבתנו לחברון, כגון : מתן אישור למגורי הנשים הגיבורות בבניין "הדסה", או להחזרה ממשית של כל בתי היהודים לבעליהם, או כיוצא בזה. טקס ממלכתי אכן היה, אבל בבית קברות...

וזו האגדה ומשמעותה לנו בצידה :

אליהו הנביא היה נוהג לבוא מדי ראש חודש לביתו של ר' יהודה הנשיא. פעם אחר לבוא. שאלו רבי : למה אחר מר ? השיב לו : עסוק אני במערת המכפלה. עד שאני מעיר

את אברהם משנתו, רוחצו, מעמידו לתפילה והוזר ומשכיבו, וכן ליצחק וכן ליעקב. הקשה רבי: וכי למה לא יעיר מר את שלושתם יחד? השיב אליהו (ודאי בחיור, אך זה לא כתוב במקור): אם יתפללו שלושתם יחד, יכולים הם להביא את הגאולה שלא בעיתה..."

ייתכן שניתוח מדעי ימצא באגדה זו עקיצה לר' יהודה הנשיא, שביקש לראות את עיתו כעת הגאולה, ביקש לבטל תשעה באב, ושלטונו היה מכובד ונישא מאוד בעיני רומי ובעיני העם. אלא שלא במחקר מדעי אנו עוסקים כאן. וכדרכי גוברין יהודאין מקדמת דנא אני שואל: מאי קא משמע לן, מה זה משמיע לנו?

וזה הדבר שאני שומע מאגדה זו, כה יפה גם כשלעצמה, אם כי אינני בטוח שמשנהו מזה לא השתמע ממנה גם אז, שהרי גם אז רבו הויכוחים על דרכי הגאולה.

אברהם עומד בסימן האמונה, ממש אב לאמונה בשמיים. יצחק כולו בסימן הארץ. גולד בה, מת בה, לא יצא ממנה אף בשנת רעב, והוא עובד-אדמה ראשון לאבותינו. יעקב הוא המדינאי הראשון לנו, גם חוזה חלום, גם מגשים, גם נאבק, מוכן לתפילה לדורון, אך גם למלחמה. הוא המחבר בחלומו שמים וארץ, או בלשוננו: שמיא וארעא.

הרי לפנינו מעין תמצית מוקדמת של תולדות הציונות לזרמיה. טול אחד מדרכים אלו — והציונות פגומה. ייתכן שהיום הפגם הוא מצד האמונה, זו האנרגיה הנפשית. על כל פנים: אלה שלושת כוחות היסוד שבנפש, שב, מערת הנפש" שלנו.

ורק זאת עוד: שום אליהו לא יהיה רשאי לומר לנו היום: אסור להעיר את שלושת הכוחות האלה החבויים בנו בבת אחת, שמא תבוא הגאולה שלא בעיתה.

כי היא בעיתה. עדיין בעיתה, ולואי שלא נחמצנה.

מהנדס יודסין

חברה קבלנית בע"מ

תל-אביב, רח' גליקסון 10, טל. 280925

קבלן כללי לפרויקטים:

- * בנין האוניברסיטה בחיפה (מבצע הנדסי ללא תקדים בישראל)
- * בנין מעונות הסטודנטים בחיפה * ספריה עירונית מרכזית
- * בנין עיריית תל-אביב-יפו * בנין אסיה-אפריקה
- * קולנוע "תל-אביב" * בנין בית-חולים "רבקה" בפתח-תקוה

בנין המוזיאון בתל-אביב-יפו